

PP7

Pisma uredništvu in reakcije na članke, objavljene v Mladini, pošljite na naslov: Uredništvo Mladine, Resljeva 16, 61000 Ljubljana (za PP007). Pisma naj vsebujejo polno avtorjevo ime, naslov in po možnosti telefonsko številko. Zaradi večje jasnosti ali pomanjkanja prostora bo uredništvo posamezna pisma redigiralo. Pisem ne lektoriramo.

Politični zaporniki zahtevamo odškodnino za prisilno delo v taboriščih

Naša pobuda je bila že oblikovana kot zakon. V tekstu odgovora, s katerim je IS odklonil rešitev problema z enim posebnim, novim zakonom, kot smo predlagali, so bile izrečene obljube, da bo to rešeno s posameznimi zakoni, ker poprava krivic vsebinsko posega na različna področja, ki so že urejena s posameznimi predpisi. IS istočasno ugotavlja, da bo za celovito spoznanje povojnega obdobja potrebna še **poglobljena, zgodovinska in pravna raziskava** ter proučene materialne možnosti za odškodovanje.

Prizadete žrtve nepravilnih postopkov države smo naivno mislili, da je problem zgolj moralne narave, no, in še pravne, kar pa ne bi smel biti poseben problem. Povezovanje problema s predhodno »poglobljeno strokovno zgodovinsko raziskavo« pa je z ozirom na »ekzaktnost« zgodovinske vede najmanj odlaganje, če ne morda celo izogibanje reševanja problema. Od takrat je preteklo devet mesecev in razen posebne medresorske komisije, ki jo je imenoval IS, se ni na tem področju še nič premaknilo. Dozoreva edino spoznanje, da brez posebnega zakona le ne bo šlo. Z njim bo potrebno definirati, kdo lahko dobi status političnega jetnika ali preganjanca, ki mu je bila storjena krivica.

Resnejši je omenjeni problem »materialnih možnosti«. Verjame, da se IS upravičeno boji vsakih novih obremenitev proračuna. Združenje ne pristaja na povezovanje poprave krivic z materialnimi možnostmi. To utemeljujemo z naslednjim:

- v vsaj prestajanja kazni so zaporniki delali s polnim delovnim časom,
 - v prvem obdobju tudi s podaljšanim,
 - na Golem otoku tudi v nedeljo;
 - norme so bile visoke, intenzivnost dela pod prisilo velika;
- do začetka petdesetih let so bila vsa dela zapornikov neplačana
 - tudi pozneje še z bolj simboličnim plačilom;
 - zaporniki govorijo o suženjskem delu, ker so ga tako tudi doživljali;
- z brezplačnim delom političnih jetnikov je bilo tako zgrajenih okrog 30 tovarn in drugih industrijskih, poslovnih ali rekreacijskih objektov, dalje še posebej stanovanjskih blokov, cest itd.;
 - jetniki so opravljali še najtežja dela v premogovnikih, separacijah in na kmetijskih posestvih;

- naštetu je tudi materialna osnova vsakokratnega družbenega proizvoda;

- z lastninenjem se bodo tudi ti objekti v ustreznem deležu prenesli v sklad pokojninskega zavarovanja, kot ena od osnov za naše pokojnine;

4. - ker je družba v krizi, smo tudi mi pripravljene z njo deliti siromaštvo, vendar pravično.

Zaradi zgoraj navedenega nima nihče pravice povezovati »materialnih možnosti« s popravo osebnih krivic. V Sloveniji je prav na tem področju še mnogo notranjih rezerv. Pri tem ne mislimo le na tista sredstva, ki so tako radodarno dana »zaslužnim« posameznikom z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Ne zahtevamo ničesar nemogočega in nezasluzenega. Zahtevamo samo, da nam družba povrne škodo, ki nam jo je s svojimi dejanji povzročila in ki je mnoge od nas po krivem degradirala v brezpravne državljane. Mnogi še danes čutijo posledice teh krivic, kar je še posebno nesprejemljivo. Vseh krivic ne bo mogoče popraviti. Računamo, da je bilo v povojnem času prek 20.000 žrtev represije, da pa večina ni več živa, ostali pa so že pretežno starejši ljudje, ki nimajo več veliko časa čakati. Poprava krivic je moralna obveza družbe in je pogoj za narodovo spravo, njena verodostojnost se lahko potrdi le v etično-moralni sferi z realno življenjskim vidikom poprave krivic.

*Združenje žrtev
komunističnega nasilja
predsednik MIHAEL CENC*

P.S. SEZNAM DELOVIŠČ

Taborišče Žale, Belinka - gradnja tovarne, Atomski reaktor Podgorica, Separacija Črnuče - Tomačevo, Auto hiša na Vodovodni cesti (MINOT), Stanovanjski bloki na Linhartovi

cesti, Gradnja raznih objektov na Linhartovi: sedanji Medex, Rehabilitacijski zavod SOČA, zbirno skladišče UDV za Slovenijo, Dom Milice na Kotnikovi ulici, Škofljica, stavba za potrebe UDV, Babna gorica, stavba za potrebe UDV, Vikrče, Šola Milice in športno igrišče, Obrtne delavnice na Povšetovi, Adaptacija Vile Podrožnik, Volčja draga, gradnja vile Borisa Kraigherja, Topolščica, dograditev zdravilišča za UDV, Taborišče Trnovo - na koncu Jadranske ulice, Elektro inštitut, Kemični inštitut, Fizikalni inštitut, Taborišče Šiška v bivši Krekovi gospodinjški šoli, sedaj bolnica Petra Držaja, Gradbišče Litostroj - kompletna izgradnja livarne in mizarških delavnic, Gramoznica na mestu, kjer je današnja občinska stavba Ljubljana Šiška, Gradnja blokov ob sedanjih Šišenski cesti, Gradnja Litostrojskih blokov ob Celovški cesti, KPD IG, Dejavnosti: obrt, kmetijstvo in začetek izdelovanja elektromotorjev, kar se je pozneje preselilo v LTH Škofja Loka, Gradbišči: Hidroelektrarna Medvode, Hidroelektrarna Moste - Žirovnica, Kočevje, Ferdrenk, Kočevska Reka, gradnja farme in hiš, Borovec - gradnja cest, Gotenica - kmetijsko posestvo, KPD Maribor: Lesarstvo in industrijska proizvodnja pisarniškega pohištva, stavbno pohištvo, galanterija (za izvoz), lesno stругarstvo, pletarstvo, serijska izdelava montažnih barak, Kovinarstvo: proizvodnja bran za kmetijstvo, serijska izdelava štedilnikov, ključavničarska dela, Kmetijstvo - Kmetijsko posestvo Rogoza, Gradnja - Pohorski dvor, stavbe za zvezni MINOT, Gradnja Tovarne glinice in aluminija Stmišče (Kidričevo), Delovišča izven republike Slovenije: Indija - gradnja kmetijskega posestva, Lekino brdo Beograd, izgradnja kaznilnice, Gradnja Novega Beograda (tudi brigada duhovnikov), Gradnja Avtoceste Za-

greb - Beograd na odsekih Ilova Kutina, Sremska Mitrovica, Stara Gradiška, Goli otok s sv. Grgurjem, Ugljanom, Bilečo, Gorskim Kotorom - Podjetje Mermer: - rezan in klesan kamen, zidne in talne obloge galanterija kamna, drobljenec, gazdarstvo v Gorskem Kotarju, žagarstvo in lesna industrija na Golem, kovinarske delavnice, Dela na drugih gradbiščih: Gradnja Hidroelektrarne Fužine v Gorskem Kotarju, Dela v premogovniku Senovo, Dela v rudniku Velenje, Dela na posestvu UDV v Hotemežu pri Zidanem mostu

*Združenje žrtev komunističnega
nasilja*

*Predsednik komisije:
AVGUST VASLE*